

شعر باران نیی، بکوو تمم. . فریق عوسمان

کاروان عومر کا کہ سوور ل و تاری (تپ اندنی خود و واقعی باو ل وندی شیری و) (۱) ئاوها د نووست: " شعر باران نیی، بکوو تمم، کہ یکه میان ل دپ ئاوی گوری قورس پک دت و دکه وند خوار، بام دوو میان پکھات یکی جیاوازی هی، دپ کانی وردن و کشیان سووک، بی بی ه واسراوی دم نند و. ناگ ن خای کتایی و ب شوازك د وند و، ک ناکرت ب وونی بیانینیت. ن سار ب ئاسمانن و ن سار ب زویش، بکوو خیان ل بشایدا شوینی تاییدی خیان پکھناو. لگ ئ ویشدا شعر تم کی جیاوازی و ل خندا و ددات. ناهت ئ است کی دیاری بکیت، بکوو که م ئ استی ه و همیش دتوانیت لکیان بدیت و. تمی شعر ب ئ و د وند و، تا دیسان و ب شوازی دی پکبت و، ک وین و و پکھنناو د بند یك کردی بر د وام و ب دخی جیاوازی وازدا ت د پت."

ئ و وتار که ل ۷۲۰۹ وش پکھاتوو، بش شو یکی ورد لای ن ج راو ج ر کانی شیری هاوچ رخی کوردی دوی (اپین) تاووتو د کات، که چ ند ه کی گشتی و سیمای ئ و ن و ی د خات و و، و ک دستپ شخ ریید ب ه و کی نایاب و ناوازی تری نووسین که ل ک کین و ی ل سار ژمار ی کی زری شاعیرانی ئ و ن و ی، که ل دها توودا د ک وند ب ر دیدی خو نران.

ل لای کی تر و وتار کی س رپی د رباری ئ م ه و ل ل لای ن (ئارام ک شکی) (۲) ل ر ژنام ی ه ول لری ژمار ی ۱۵/۳/۲۰۲۶ نووسراو، که ت نیا ل ۵۶۸ وش پکھاتوو و ب ئ و ی وتو ئی هی ل بیروب چوون کانی کاروان کا که سوور بکات د رباری شیر، ه کی ش ب سار ئ و وتار دا د ه ن ت و بگر ب یاری پ شوخت ب سار ئ و ه و خند ی دا دات و تاوانباری د کات ب در ژداد ی ب مانای و ک کردن و ی شاعیران ل د وری خ ی.

جا ب ئ و ی ه ردو و ب چوون که ل دید کی ب لای ن ی زانستی و ل ک بدین و و چ ند نموون ی ک ل وتار کان به نین و، با ب م پ ش کی د ست پ بکین، تا ب رچاو وونی پ شکی شی تاز خو نران بکین، چونک د نیام خو ن رانی شارزا خیان س رپشکن و استی کان لایان وون.

لای ئ م ب حوکی در ژبوون و ی دخی شپرز ی ب و و بردن، ز ل ل

بوار جـراوجـر کانی ژیان وووـرووی ساختـکردن بوونـتـوو، دیار
ئـمـش مـرکی لـسـر زـربـی سـکتـرو تـنـانـت عـقـیـت و مامـمـی
مرـقـکان و زانکـ و میدیا... جـهـشتوو، بـ نموونـ لمان سـیر نیـ
لـ وـاتـکـدا بـرپرسی نامـا کـ دـرمانی ئـکسپایـرو ساختـ هاورـد
دـکات و بـسـر نـخـشی دامودا ساغی دـکاتـوو لـ یـی پزیشکی
بـویژدانـوو، کـس لپرسینـوی لـگـدا نـکات و ئـو بـدـنگیـش
بـتـ زیاتر هاندانی ئـم کار وـرانکـرانـ.

هـر بـ هـمان شـوـش، لـ سیستمـی گـندـدا، زـر لـ شنبیری
تـزویرو ساختـ سـرهـدـدن و دـبـنـ تـواوکاری چوارچـوـی ئـو
سیستمـم تـتـلیتاریایـی کـ هیچ شتـک تیایدا ماناکـی لـ شوـنی
خـیدا نـماوـ، پـناسـی ئـو جـرـش لـ بـناو خامـبـدست و شنبیر؛
بـو کـسـ دـگوتر کـ کـوتـتـ داوی دـستـ جـمعـوو لافوگـزافی
وناکبیرـتی و شارـزایی و مـعـریفـ لـدـدات و هیچی ئـوتـیان لـ
باردا نیـو لـ هیچ بوارـکی فـرهـنگـیدا شارـزاییـکی تـواویان
نیـ، اـکانیان وـکو بازرگانـیـک بـکاردـنـ بـ دـسخستنی بـرژـوـندی
تاکـکـسی، ژمارـیان زـر و پشتیوانی دـکرـن لـلایـنی سـکتـری
زاـوو و هـر ئـوانیش بـ داخـوو زا بوون بـسـر گـگـپانی وـژـو
هونـرو چاپـمـنیدا، دوور لـ ئاگایی و هـش اکانیان فـفـ دـدن،
اکانیان زـرجار دوور لـ راستییـو پشت بـ هیچ بـنـمایـکی زانستی و
ئـکادیمی نابـستـت، چونکـ هـمیشـ بـ چـواشـکاری هـدـستن، لـ
کـتایشـدا هـاوتـریبیـک دـبـنـت لـ گوتاری ئـوان و
دـسـاتـکاندا، وتـکانیان بـ بـنـماو دوور لـ استییـ، چونکـ لـ
ئاوی لـدا مـلـ دـکـن، بـم شـوـیـش دـبـنـ هـکاری داپـشینی راستی
و بـلایـیداردنی خوـنـرانی سادـبین، هـندـکـجار بـ هـی اـکانیان
نـهـنیانـوو یـ لـ دـزگانـدا دـبـنـ هـگـری بـچوونی هـمان لایـنی
سیاسی مـبـست و ناـاستـوخـ بـرـنجامی کارـکانیان بـو ئاقارـدا
دـشکـتـوو، ژـربـژـر کار بـ ئـملاوئـولا دـکـن و ئـوانیش لـ
بـرامبـردا پشتیوانیان دـکـن لـ کردنـوی ناوـندی بـ ناو
شنبیری و دـزگای چاپ و پرـژـ و هـمییـکانیاندا، ئـو جـرـ لـ
شنبیری ساختـ سـرـکیان هـیـو هـزار سـودا، سـریان لـ چـندان
کونـوو دـردـچـت، هـر لـ پـناوی دـرکـوتندا ئامادـن قوربانی بـ
هـموو پیرـزیـکان بدنـ.

ناموـت بـچـم سـر اـکانیان و ئـو ژنامـیـی کـ ئـو خامـبـدستـ بـ ناوی
(ئارام کـشکی) تیایدا زوو زوو دـنووسـت و بـاودـکاتـوو، ئـوو بـسـ
بـبین کـ بـپـی زانیاریـکانی وـاتـمیدیا، اـکانیان هـولـر وـک
دـزگایـکی اـکانیان هـواگـری کاردـکـن، (۳) هـر بـگـشمان بـ
ئـم وتـیـ ئـوو یـ کـ حیزبی سـپـنـسـر اـکانیان کی تری هـیـ کـ

زمانه‌ی حیزب‌ک‌ی‌تی و خ‌ی ناخات‌ ئ‌و ئاستی گوتار‌ زمان‌ی
ل‌و‌دا د‌نووس‌رن و ب‌اود‌کر‌ند‌و‌ول‌ لای‌ن د‌زگای‌کی
ه‌وا‌گری‌د‌و‌ ب‌و‌و‌ د‌بر‌ت.

پ‌ش‌ئ‌و‌ی پوخت‌ی اکان‌ی کاروان کاک‌ سوور ل‌ وتار‌ک‌یدا بخ‌م‌
و‌و، بزانی‌ ئارام ک‌شکی چ‌ن د‌ربار‌ی د‌نووس‌ت و ئایا ک‌ ب‌
و‌ند‌و در‌ژ‌ داد‌یی ل‌ ق‌ق‌می د‌دات و د‌ت‌هیچی ن‌گوت‌و‌ وای‌
یان ک‌ش‌ک‌ ل‌ نرم‌ی ئاستی ت‌گ‌شتنی ئارام و ق‌ و ک‌م‌
توانای‌دای‌؟ چونک‌ ر‌خن‌گرتنیش تواناو ل‌ها‌تووی و شار‌زایی
گ‌ر‌ک‌ و گ‌ر ک‌س‌ک‌ س‌لیق‌ی شیعری ن‌ب‌ت و ل‌ی ت‌ند‌گات چ‌ن
د‌توان‌ت د‌ربار‌ی بنووس‌ت، ب‌ی‌ ب‌هر‌ ب‌ خ‌ن‌گ‌ریش خا‌کی
بن‌ت‌یی‌. د‌کر‌ت ب‌رسین: ئایا ئ‌و ر‌ف‌کرد‌ن‌و‌ ب‌ بن‌مای‌ی
ئارام ک‌شکی د‌رید‌ب‌ت ل‌ ئیر‌یی و ب‌توانایی خ‌یدای‌ ک‌ ه‌رگیز
ن‌یتوانی‌و‌ هیچ خ‌ن‌ی‌کی موعت‌ب‌رو پ‌ر‌فیشنا‌ بنووس‌ت؟ ب‌و‌ی
ئ‌ستاش ئ‌د‌ب‌ و‌ک‌ سیاس‌ت ت‌ماشاد‌کات و ب‌ی‌ ب‌ ادیکا‌ ناوی
خ‌ن‌کان‌ی خ‌ی د‌بات، یان ئ‌ویش و‌ک‌ دیار‌ گا ب‌ گونان
د‌ناس‌ت‌و‌و‌ ئ‌وشیعر‌ی دروشمی ز‌قی ت‌دا ب‌ت لای ئ‌و گ‌رنگ‌و‌
ه‌میش‌ س‌روبنی زمانی ش‌رک‌ ب‌ک‌س‌ و ب‌ختیار‌عل‌ی‌ن، تا خ‌ی ب‌
ه‌ستی د‌ست‌ج‌معدا ه‌ب‌واس‌ت و ن‌ک‌و‌ت‌خوارو ل‌و ل‌شاو‌
پ‌ل‌یزمی و ج‌ماو‌ری‌ دان‌ب‌ت‌، ک‌ ل‌ استیدا ن‌ک‌
ئ‌ژنام‌نووس‌یش ئ‌و ا ن‌گ‌تیف‌ و نازانستیانی‌ نی‌، ب‌ک‌و‌
خو‌ند‌ر‌کی خراپ‌یش ئ‌و ب‌چوونان‌ی ل‌ خو‌ند‌ن‌و‌ی نووس‌ین‌ک‌ی
کارواندا لا دروست ناب‌ت.

اکان‌ی ئارام س‌بار‌ت ئ‌و وتار‌ی کاروان ل‌م‌ خا‌لان‌دا ک‌
د‌ب‌ت‌و‌:

- ۱- ن‌سیح‌تنام‌ی‌ک‌ ب‌ ئ‌و (شاعیران)۔
۲. (ب‌گومان ب‌ش‌کی ز‌ری ئ‌وان‌ی ل‌و لیست‌دان شاعیر نین، ب‌ی‌
من شاعیران خست‌ ن‌و ک‌وان‌و‌.)
- ۳- د‌ش‌ ب‌رسین ئ‌م‌ نووس‌ر‌ ئ‌وروپانشین‌ ئامانج‌ی‌ چ‌ی‌ ل‌
نووس‌ینی ن‌سیح‌تنام‌ی‌کی ل‌م‌ چ‌شن‌ ب‌ ئ‌و ل‌شاو‌ ب‌ناوشاعیر‌،
ئایا ئامانج‌ی‌ د‌بی‌ و فیک‌ری ه‌ی‌ و ل‌پ‌ناو د‌خی‌ شیعردای‌، یان
د‌ی‌و‌ت‌گ‌م‌ی‌ک‌ بکات و خ‌ی ب‌و ل‌شاو‌ شاعیر‌ بناس‌ن‌ت؟
- ۴- ی‌ک‌م‌ س‌رنج‌ پاش‌ خو‌ند‌ن‌و‌ی وتار‌ک‌ ب‌م‌ دروست بوو ئ‌و‌بوو،
ک‌ وتار‌ک‌ی ل‌پ‌ناو شیعر و تی‌ری شیعریدا ن‌نووسی‌و‌، چونک‌
وتار‌ک‌ ج‌گ‌ ل‌ ل‌شاو‌ک‌ و‌ش‌ی‌ ی‌زک‌راو هیچ مانای‌ک‌ ب‌ره‌م‌ ناه‌ن‌.
- ۵- ئامانج‌کی س‌ر‌کی ل‌م‌ و‌ند‌نام‌ی‌ ئ‌و‌ی‌، ک‌ خ‌ی ب‌ل‌شاو‌ک‌
ل‌ ب‌ناوشاعیری نو‌ بناس‌ن‌ت و ب‌و‌ منم‌ ئ‌و‌ د‌خو‌نم‌و‌ و
ئ‌و‌ش‌ ئ‌رک‌ بک‌شن‌ بمخو‌ند‌و‌ و ب‌رگ‌ریشم‌ ل‌ب‌ک‌ن‌، چونک‌ ش‌یدای‌ی‌کی

زړی بډانپېدانان و گرووپگرایي هی و ئامادیی تډای ب
سعاتان بدو ب ب ئوی هیج ب!

۶- هندی من ل م نووسر در ژنوو س ئورویا نشین تگ یشووم ئ و
ئمانجی ل دیالگ سپاندنی ا و زاکردنی هیم نئی خئی تی ب س
ئویتردا، نك دزیندوی خای هاوبش لگ ب رامب ردا، یان
ئمانجی فراوانکردنی پئی خئی تی دژ ب نیار کانی، ک ئم شجگ
ل عقی تی خگرایي سد کانی ناو است هیچی دیک مان ب بیر
ناه ننت و.

۷- لانیکم د سا ل م وب ر چرای داه نانی ئ م نووسر کوژاو ت و
و ئستا د ی و ت ئامادیی خئی ل ل شاول ل نووسینی وتار و
مان و ب س لم ن ت، هر چن ل "ئیستیقار نام کیدا" د یویست
سرنجی ه مووان بی خئی اک ش ت.

هروها پوختی نووسیند کای کاروانیش ل م خا لاند کورت
د کیند و و ب راوردکردنی هردوو ب چوون ک ب خویند رانی شیدای
ئیستایک و داه نان ج د ه مین و بزنان ئستی ئ و دوو چوون ل
کوی زمین و ئاسمانی شیعدای و ئوجا خویند ر د ب ت ه و ب ست
بنویند د رباری نووسری ساخت و هر د ب ت بایک ت بکر ن تا چی
دی جوانیپ کانی ئ د ب ناشرین نکر ن و ن و ی کی خوار ب
بیرو ب چوون س ق تان دروست ن ب ت.

▪ کاروان ه ندک خای گرنگ و ج و ه ریی د رباری شیعی ئ و
ن و ی و توخم کانی پکها تی شیعر ئاوها د نووس ت، ک
کار کی زر گرنگ و ماندووبوون کی زری ل پشت و هیوای
سرک و تنی ب د خوازم:

۱- شیعی نوی ئ م ن و ی و وب ووی ئ و ح پ س ن
د ب ت و. ئمانجی و وب و و بوون و ک و و اندن و ی ئ و
ح پ س ن نی، ب کوو د ی و ت قوو تری بکات و. (ژان لک
نانشی) فیلسف و خند دزی فرانسی ل کتبی (ب رگری
شیعردا) پ ل س ر ئ و داد گر ت، ک شیعر خ س تی
ن گ تیفانی ه ی، بگر پی وای ه ر خئی ن گ تیف، چونک
خا و نی ه زی تکر دن و ی و ناه ت بگات مانا، ک ه ر
شت کی وک گ، و و هی دیک ب لاو د ن ت، ب ی
م ژووی شیعر م ژووی تکر دن و ی ب ر د و ام ل و ی ب ه ر
ژانر کی تر و و پ و ست بکر ت. شیعر د گات ق راغی مانا،

نځوګ مانا خځی.

۲- بځگشتی شاعیرانی نځوګی ځاپځین بایځځکی گځورځ بځ خود دځدن، بځو مانایځی خود دځکرځتځ چځق و هځموو شتځکانی بځ دځوردا دځخولځنځوځ، ئځگځر شیعری ئځم نځوځیځ وځک هیی نځوځی ځاپځین هځندځی بایځخ پځ نادرځت، ئځوځ بځشځکی پځوځندی بځوځوځ هځیځ، کځ لځ ئاماژځ پځکها تووځ و ځځځځی میلی لځ ئاست خوځندنځوځیدا دځستځوستانځ.

۳- توخمی ځازاندنځوځ لځ شیعری ئځم نځوځیځدا گوم دځبځت و مځتافځر شوځنی دځگرځتځوځ، کځ ئځو توخمځ لځ بځردځم ځاځ جیاوازاځکاندا کراوځیځ. لای نځوځی ځاپځین دځق ځووبځرځکی سنووردارځ و هی نووسځرځ، کځ لځ ځځی زما نځکی ځوونځوځ خوځنځر باناگهځشتی ئځو شوځنځ دځکرځت، بځیځ لځو چوارچځوځیځدا ماناکان وځردځگرځت، بځځام لځم نځوځ نوځیځدا دځق نځک ځووبځرځکی بځلایځنځ، بځځکوو لځ ځځی دایځځځگځوځ پځک دځهځنرځت، کځ ئځو دایځځځگځ هځم لځگځځ شاعیر، هځم لځگځځ دځق و هځم لځگځځ خوځنځریشځ، بگځر دایځځځگ هځرسځکیان لځ ځووبځرځکی نافیزیکی دا پځک دځگځیځنځت.

۴- هیچ سځردځمځکی ترمان نییځ هځندځی سځردځمی نځوځی ځاپځین تځیدا نووسځران بځ گشتی هځوځی بځدځستهځنانی ځزام نځدی جځماوځریان دابځت، بځیځ سنووری زما نځ ځځزانځ و هی نووسین سځاوځتځوځ، بځو مانایځی نووسین نځک هځر هځوځی بځرهځمهځنانی جیاوازی نځداوځ، وځک ئځوځی (دځریدا) پځی لځسځر دادځگرځت، بځځکوو ویستووځی تی ئځو جیاوازیانځیش نځهځځت، کځ بځ سروشتی ځځیان هځن و پځو نځدیان بځ ځځسځتی کردځی نووسینځوځ هځیځ.

۵- گځشځکردنی هځر دځنگځکی ئځم نځوځیځ پځوځستځ بځ هځزی دایځځځگځوځ. دایځلځگ خوځندنځوځیځ، وځک چځن ځوانیځن و ځاځیشځ. کردځی سووتاندنی هځشیاری و داځشتنځوځی تی لځ ئاستځکی تردا، پځکنینی خود و هځموو ئځوانځیشځ، کځ پځکیان هځناوځ، بځیځ هاوکات تځپځاندنی ئاستی تځگځیشتنی باوی کځمځگځیځ.

۶- لځ شاعیرانی نځوځی ځاپځینځوځ هځیځ، دروستتر ئځو هځرځمی هځچنراوځ و لووتکځکځی بځ شاعیرځک دراوځ، تا ئځوانځی دی بخرځنځ بنکځکځیځوځ، وای کردووځ دځنگی نوځ ځځی دځرکځوتنی لځ بگیرځت، یان لځ چاکترین حاځدا بخرځتځ پځراوځنځوځ. ئځو هځرځم دځوری بځ ځځځځگری میلی تځنراوځ و کځناځځکانی ځاگځیاندنی بځ خراونځتځ گځځ، بځ ئځوځی بځرگری

سڌ رچا و ڪا ن :

- ۲/hawlerweb.net/adab/2026/03/133426

تۆپىلاش ئورمانلىرىنىڭ تەبىئىي خاراكتېرىدىن پايدىلىنىش ۋە قوغداش - ۳/jineftin.krd/2026/02/14
 ۋەندى